

המגזין

מעריב

משמר הכנסת

כל אחד מהם מספר סיפור, משרת קהילה ומכיל פריטים שנותנים לו ייחוד ונשמה • בקיבוץ בעיר, בשוק וברכבת: מסע מתועד בין בתי הכנסת בישראל || **יצחק טסלר**, עמ' 04

צילומים: אלי קובני

<p>גרלונה - קוסטה בראווה טיסה+7 לילות חצי פנסין, יציאה: 10.3</p> <p>\$859 <small>מארגן</small></p> <p>לונדון טיסה+3 לילות</p> <p>\$666</p> <p>רוזס טיסה+4 לילות מלון 4*, חצי פנסין</p> <p>\$299</p>	<p>בודפשט טיסה+3 לילות</p> <p>\$449</p> <p>ברצלונה טיסה+4 לילות מלון 4*</p> <p>\$499</p> <p>פראג טיסה+5 לילות</p> <p>\$425</p>	<p>אמסטרדם טיסה+4 לילות מלון 4*</p> <p>\$595</p> <p>ברצלונה/מוסקבה טיסה הלך ושוב</p> <p>\$299</p> <p>פריז טיסה+4 לילות 20.3</p> <p>\$829 <small>מארגן</small></p>	<p>מינכן/קייב טיסה הלך ושוב</p> <p>\$199</p>	<p>פייר אילת אילת, כולל טיסות פסטיבל היגנה בריף הדולפינים</p> <p>\$999</p>	<p>קראון פלאזה אילת, כולל טיסות סופ"ש, חצי פנסין</p> <p>\$499</p> <p>הנסיכה אילת, כולל טיסות</p> <p>\$525 <small>סופ"ש הקרוב</small></p> <p>בלו בייג'תניה חצי פנסין סופ"ש הקרוב</p> <p>\$369</p>	<p>קיסר פרמייר אילת, כולל טיסות סופ"ש, חצי פנסין</p> <p>\$399</p> <p>ישוסל ספורט קלאב אילת, כולל טיסות הכל כולל</p> <p>\$525 <small>סופ"ש הקרוב</small></p> <p>ישראלים המלח טיפול ספא מתנה</p> <p>\$333</p>	<p>אורכידיאה הר"ף אילת, כולל טיסות סופ"ש, חצי פנסין</p> <p>\$333</p> <p>גולדן טולפ פרייליג אילת, כולל טיסות חצי פנסין</p> <p>\$499 <small>סופ"ש הקרוב</small></p> <p>נוף גינוסר טבריה סופ"ש הקרוב</p> <p>\$269</p>
---	--	---	--	--	--	---	--

arkia
ארקיע

***5758**

www.arkia.co.il

5% הנחה למזמינים באינטרנט לא כולל מבצעים מיוחדים

[facebook.com/ArkiaAirlines](https://www.facebook.com/ArkiaAirlines)

חול: המחירים לאדם בחדר זוגי ע"ב לינה וא. בוקר (אלא אם צויין אחרת) וכולל הושבה, כבודה, כיבוד ושתייה. באילת: המחירים לאדם לילה בחדר זוגי ע"ב לינה וא. בוקר (אלא אם צויין אחרת) אחרת כולל טיסות ובחירות הליש מנתב"ג. בארץ: המחירים לאדם לילה בחדר זוגי ע"ב לינה וא. בוקר (אלא אם צויין אחרת) ארקיע רשאית להפסיק/לשנות את המבצעים בכל עת. *מספר המקומות מוגבל. *למזמינים החל מ- 22.2.11 *ט.ל.ת.

תפילות רבים

בית כנסת אקולוגי שעשוי מבוץ (בקיבוץ נווה איתן), אחרים שנמצאים בתוך מרכזי קניות (קניון מלחה, שוק הפשפשים), וכזה שמכיל 5,000 מתפללים (בית הכנסת של חסידי בעלז בירושלים) • קבוצה בראשות הסוציולוג פרופ' עוז אלמוג יצאה למסע תיעוד של בתי הכנסת בארץ וגילתה שאם ממש רוצים אפשר לקרוא בתורה גם בבית הכנסת שנמצא בקרון של קו הרכבת בין בית שמש לתל אביב

יצחק טסלר // צילום: אלי קובין ועוז אלמוג

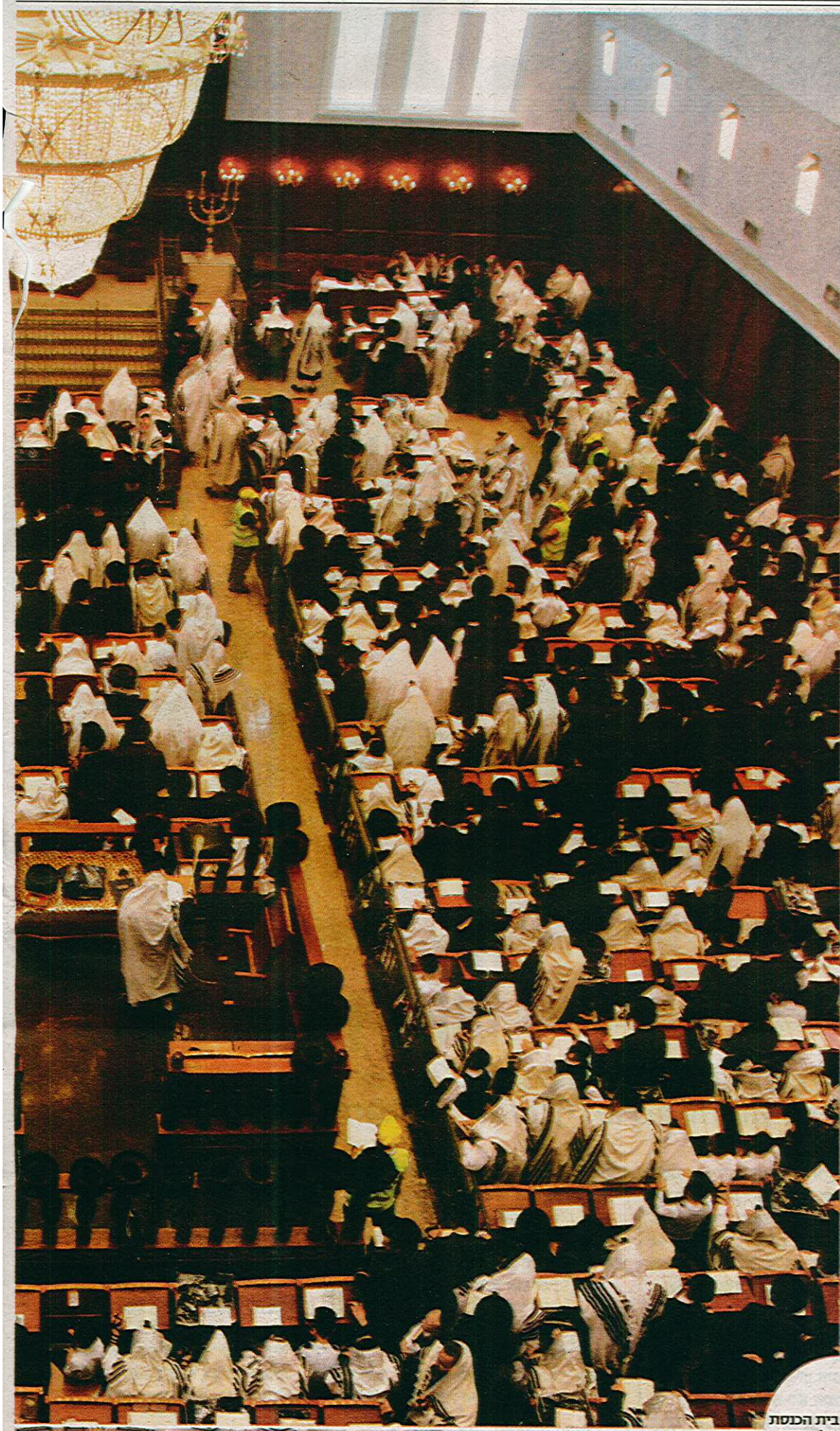
החברה הישראלית ברובה אינה גלויה לעין. כדי לגלות אותה צריך לפתוח דלתות ולהציץ פנימה בלב רחב ורצוני גם במצ' למה טובה". הסוציולוג פרופ' עוז אלמוג, מהג' ללימודי ארץ ישראל באוניברסיטת חיפה, חוקר לאורך השנים את החברה הישראלית. לאחרונה הוא החל לתעד זווית מיוחדת של ההווה המקומית - בתי הכנסת השונים ברחבי הארץ. פרופ' אלמוג מוביל צוות של חוקרים, וביחד הם מבקרים מדי שבוע בבתי כנסת המשתרעים קהילות שונות ברחבי הארץ. "תמיד הוקסמתי מהריבונות של החברה הישראלית", הוא ממשך. "מה זמן רב ידעתי שאני רוצה לחקור לעומק בתי כנסת בישראל, כי הם מאפשרים צפייה בקבוצות שונות שפר עלות בארץ. בשנה האחרונה יזמנו תיעוד של בתי כנסת וקהילות תפילה בישראל". את התמונות והמצאים מפרסם פרופ' אלמוג באתר אינטרנט שהקים ביחד עם אשתו, ד"ר תמר אלמוג, בשם "אנשים ישראל", המהווה מדריך אינטרנטי של תופעות הבריתיות בארץ. האתר הוקם בסיוע של אוניברסיטת חיפה, "אונסקו" ארגון החינוך של האו"ם ומוסד שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית בטכניון שמממן את המיזם. לתפיסתו של פרופ' אלמוג, בתי הכנסת אינם רק מקום לתפילה אלא הלב הפועם של הקהילה. לכן הוא פנה למוטי רייך, חרדילי-סאי המנהל את אתר איגוד בתי הכנסת שעל

יד ארגון "איילת השחר", והציע לו לצאת למסע משותף ברחבי הארץ. רייך גייס את אליעזר היר, עיתונאי חרדי-ליטאי, ואת אליהו קובין, צלם בכלי תקשורת חרדיים. וכך מדי יום חמישי יוצאים החוקרים למסע התייעוד ברחבי הארץ. "הגענו למקומות שלא תועדו מעולם", אומר פרופ' אלמוג. "יש יופי בלתי רגיל במקומות האלו והיה חשוב לנו לתעד את זה וייחודיותם. אבל אנחנו מצלמים לא רק את ההיבטים האנשיים שמרכיבים את קהילות המתפללים ואת האבירים המיוחדים שמאפיינים כל בית כנסת. הגומחה שבה מאחסנים עלונים, המקל שבו חובט חזק כדי להשקיט את הציבור, מדפי הספרים, הכיור לנטילת ידיים, האוכל שלעיתים נשאר על השולחן. הפריטים האלה נותנים לבית הכנסת את הנשמה ומספרים את הסיפור של הקהילה".

מרכז רוחני-קהילתי

פרופ' אלמוג גילה בביקוריו כי למרות שהוא אדם חילוני, רבנים ואדמו"רים נוהגים בו בכבוד ובזכות התואר האקדמי ומאפשרים לו לצפות ולתעד את בתי הכנסת בשעות תפילה, לימוד וטקסים. "חילונים יכולים ללמוד המון מבית הכנסת, כי פונקציות

המשך בעמוד הבא

בית הכנסת של חסידי בעלז

בית הכנסת
מסילת
ישראל

תפילה

המשך מעמוד קודם

פסיכולוגיות וחברתיות רבות שבית הכנסת ממלא חסרות לרבים. מי שיילך לבתי כנסת יופתע עד כמה הם פלורליסטים, כולל בחבריה החודרית שקיבלו אותנו בזרועות פתוחות. לפעמים במהלך הסיוורים עולה בי המחשבה שהייתי רוצה בית מדרש משלי, שמשלב בין חוויה חברתית לחוויה אינטלקטואלית. כש אני באוניברסיטה אני יוצר חוויה לימודית אינטימית עם הסטודנטים, אבל מיד לאחר הקורס אנחנו נפרדים וכל אחד הולך לדרך. לא יצרנו מרכזים רוחניים קהילתיים בתוכנו, ובעניין הזה אני בהחלט מקנא בדתיים". המסע לבתי הכנסת חשף כי בשנים האחרונות יש התרופפות בחציצה שהייתה קיימת בין אשכנזים וספרדים, חרדים וסורגים, דתיים ומסורתיים. ומה לגבי ההפרדה בין גברים לנשים? "כאשר אתה מסייר בבתי כנסת מתחוויר לך עד כמה הפרדה בין העולמות נחוצה לפעמים לשני המינים. למשל, יש לנו תערוכה שמציגה תמונות של סליחות נשים במדרשת 'גבעת עוז' בגוש עציון. באחת התמונות רואים ברקע את 'עזרת הגברים' הקטנה. יש משהו עוצמתי ונכון בתפילה משותפת של נשים, ללא התערבות הגברים. באותה מידה אפשר לראות שגברים מצליחים להגיע לאינטימיות עם עצמם ועם אחרים בתפילתם דווקא בגלל שהסביבה היא גברית". תמונות נוספות בפרויקט יוצגו בתערוכה באוניברסיטת חיפה שתפתח ב-1 במרץ.

*** בית כנסת אקולוגי, קיבוץ נווה איתן** יובל דור, אשר יום את הקמת המקום אומר כי "התורה שלנו היא מתודה אקולוגית", והוא נאמן לדרך זו. בבית הכנסת הזה תמצאו ארון קודש העשוי מבוץ שהתקשה, הכסאות והשולחנות עשויים ענפי דקל ובני גוד לבתי כנסת אחרים אין כאן קישוטים או לוח הנצחה.

*** בית כנסת קניון מלחה, ירושלים** בבית הכנסת בקניון מלחה עקפו את בעיית נוסח התפילה עם לוחית שהוצבה מעל עמוד התפילה, בה כתוב שאת הנוסח קובע החזן. כך, למי שלוקח פסק זמן מהשופינג יש הזדמנות להתפלל במניין עם ספרדים ואשכנזים, חרדים ומסורתיים, וכל תפילה עולה למרום יהודים עם צלצולי הקופות.

*** בית הכנסת של חסידי בעלז, ירושלים** בית הכנסת של חסידי בעלז בירושלים הוא ככל הנראה הגדול בארץ והוא מכיל 5,000 מקומות ישיבה. אפילו חרדים ליטאים יתקשו להבין את החזן בבית הכנסת, מאחר והחסידיים נוהגים לקרוא קמץ בתור שורוק ואת השורוק בתור חיריק. את המילים "ברוך אתה", הם יקראו "בוריך אתו". מבול בליים גם אנחנו.

*** בית הכנסת הטוניסאי, עכו** ארבע קומותיו של בית הכנסת ברחוב קפלן 13 מעוטרות כמעט כולן באבני פסיפס היצירות סמלים יהודיים, אירועים תנכיים, דמויות

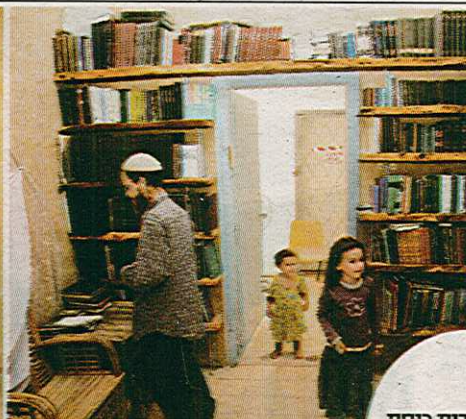
למטה מימין: ד"ר תמי אלמוג, פרופ' עוז אלמוג, מוטי רייך, אלי קוביץ, אליעזר היין צילום: בועז נרצרי

בית הכנסת בשוק הפשפשים

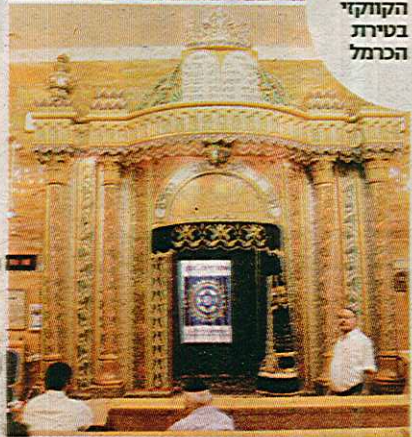
בית כנסת האקולוגי, נווה איתן

בית הכנסת הקווקזי בסירת הכרמל

בית הכנסת מלחה בקניון

מדי כסף ותרמו בשלב ראשון יותר משלושה מיליון דולר, מה שהפך את בית הכנסת לסוג של ארמון. הדלתות יובאו מאינדונזיה, ובמקום תמצאו גם גינה ומפלי מים. בתקרה קבועות נברשות מצופות זהב 24 קראט ובחלונות קבר עים 19 ויטראז'ים יוקרתיים.

*** בית הכנסת הקוצ'יני, מושב נבטים** מדובר בבית כנסת שנראה יותר כמקדש בהודו מאשר כבית כנסת. במקום יש ארבעה עמודי נחושת מהודו וארבעה עמודים שעליהם צוירו ארבעת המינים על ידי אמן בן העדה. הבמה וארון הקודש שלו יובאו

מההיסטוריה היהודית, מפות ועוד. מי שיוזם את הקמת בית הכנסת הוא ציון בעדאש, בן 83, שעלה לארץ בשנות החמישים ומיד פנה להקים בית כנסת בעזרת אמני המוזאיקה מקיבוץ איילון. אנב, את ארון הקודש מקיפות דלתות מיוחדות העשויות 120 קילו של כסף טהור.

*** בית הכנסת הקווקזי סירת כרמל** לפני כשש שנים הרב יהודה יעקובוב, רב העדה הקווקזית בסירת כרמל, רצה להקים בית כנסת מפואר בעלות של 180 אלף דולר. אבל מספר מיליונרים יוצאי העדה חשבו שמדובר במעט

